र्दुगनपत्ये" पा० लुकि "लुक् तद्धिततलुकि" पा० ५।४।२ समासान्त स्त्रीप्रत्ययस्य लुक् । इन्द्राणीपञ्चकदेवतानां हरिहरादौ ।

पञ्चेन्द्रिय न० संज्ञात्वात् कर्म० । इन्द्रियपञ्चके इन्द्रियशब्दे दृश्यम् । तच्च ज्ञानेन्द्रियपञ्चकं कर्मेन्द्रियपञ्चकं च ।

पञ्चेषु पु० संज्ञात्वात् कर्म० । कामस्य १बाणपञ्चके कालिकापु० २०।१२दृश्यम् । उपमन्यशब्दे १२६९पृ० उक्ते विवाहादौ वर्ज्ये २चौरादिपञ्चके । पञ्च इषवोऽस्य । ३कामदेवे हला० ।

पञ्चोपचार पु० संज्ञात्वात् कर्म० । गन्धादिनैवेद्यान्तेषु पञ्चसु १पूजाङ्गेषु उपचारशब्दे १२०४पृ०दृश्यम् । पञ्च उपचारा यत्र । २पञ्चोपचाराङ्गे पूजनादौ त्रि० ।

पञ्चोपविष न० संज्ञात्वात् कर्म० । "स्नुह्यर्ककरवीराणि लाङ्गली विषमुष्टिका । एतान्युपविषाण्याहुः पञ्च पाण्डित्यशालिनः" राजनि० उक्तेषु पञ्चसु स्नुह्यादिषु उपविषेषु ।

पञ्चौषन् पु० संज्ञात्वात् कर्म० । "भौमाग्न्यम्बुवायव्याः पञ्चौषाणः सनाभसाः । तत्तदाहारजः स्वान् स्वान् पार्थिवादीन् पचन्त्यमी" सारकौ० उक्ते आहारपाचके देहस्थाग्निपञ्चके ।

पञ्चौदन पु० पञ्चधा विभक्तः ओदनः । पञ्चाङ्गुलिभिः पञ्चधा विभक्ते ओदने । "पञ्चौदनं पञ्चभिरङ्गुलिभिर्दीर्घैर पञ्चधैतमेनम्" अथ० ७।१४।७ तस्य विनियोगश्च तदुक्तस्तत्र मन्त्रेषु द्रष्टव्यः ।

प(पि)ञ्जर पु०न०पञ्ज (पिञ्ज)वा अरन् । १शरीरास्थिदण्डे बहाले २विहङ्गमादिबन्धनस्थाने न०अमरः । ३कलियुगे ४भवां नीराजनाविधौ च सारकौमुदी । ततः चतुरर्थ्यां सङ्घाया० ण्य । पाञ्जर्य तस्मिन्निकटदेशादौ त्रि० ।

पञ्जराखेट पु० पञ्जरमिवाखेटः । मतृ० *मरणयन्त्रभेदे (पोलो) त्रिका० ।

पञ्जल पु० पञ्ज–अलच् । कोलकन्दे राजनि० ।

पञ्जि(ञ्जी) स्त्री पञ्ज–इन् वा ङीप् । १स्वल्पबाधनालिकायां (पाँइज) ।

पञ्जिका स्त्री पंञ्जि+स्वार्थे क । पाणिनीयसूत्रवृत्तिभेदे तिथिवारादिपञ्चाङ्गबोधिकायां २पत्रिकायाञ्च शब्दमाला (पाँजि) "वारो हरति दुःस्वप्नं नक्षत्रं पापनाशनम् । तिथिर्भवति सङ्ग्रामा योगः सागरसङ्गमः । करणं सर्वतोयोनि श्रुता चेत् दिनपञ्जिका" ज्योति० । तत्सूचकत्वात् तस्यास्तथात्वम् "टीका निरन्तरव्याख्या पञ्जिका पदमञ्जिका" हेमच० उक्तलक्षणे ३ख्यानभेदे च ४व्ययव्ययसूचनार्थपत्रे च ५अपकन्यायां त्रिका० ।

पञ्जिकारक त्रि०पञ्जिनायव्ययसूचकपत्रं करोति ञ–ण्वुल् । कायस्थे जटाधरः ञ–ट । पञ्जीकरोऽप्यत्र त्रिका० ।

पट गतौ भ्वा०पर०सक०सेट् । पटति । अपाटीत् अपटीत् । पपाट पेटतुः । उदु+णिच् । उन्मूलने उत्पाटयति ।

पट दीप्तौ चु०उभ०अक०सेट् । पाटयति ते अपीपटत् त । अव–छेदने सक० । अवपाटयति छिनत्तीत्यर्थः ।

पट वेष्टने अद० चु०उभ०सक०सेट् । पटयति ते अपपटत् त

पट पु०पट वेष्टने करणे घञर्थे क । १वस्त्रे अमरः स्त्रीत्वमपि अपटीस्तेपेशेत्युदाहरणदर्शनात् । २चित्रपटे मेदि० चित्रलेखनपटस्वरूपादि देवीपु०उक्तं यथा "पटस्य लक्षणं वक्ष्ये यथा सिध्यन्ति साधकाः । पन्थिकेयविहीने तु अजीर्णे समतन्तुके । अस्फुटिते चाच्छिद्रे व्यक्तेनैव समालिखेत् । योगिनीरूपिणी कार्या जयादीभिः परिवारिता । दृष्टेन च भवेद्दोषाधिते व्याधितो भवेत् । कुरूपेण कुरूपस्तु सूक्ष्मेण सूक्ष्मतामियात् । लेखकस्य तु यद्रूपं चित्रे भवति तादृशम् ।

पटस्यांगभेदच्छेदनादिषु फलं तद्वारणनक्षत्रादिफलं च इ०सं० ७१अ० उक्तं यथा

"वस्त्रस्य कोणेषु वसन्ति देवा नराश्च पार्श्वान्वदशान्तमध्ये । शेषास्त्रयस्त्रास निशाचरांशास्तथैव यथासनपाटकाश्च । लिप्ते मसीगोमयकर्दमाद्यैश्छिन्ने प्रदग्धे स्फुटिते च विद्यात् । पुष्टं नवेऽप्यालपतरं च भुक्ते पापं शुभं वाऽधिकसंसरीये । रूपाक्षसाग्नेयथ याति मृत्युः पुष्पस्य तेजश्च मनुष्यभागे । भागेऽमरणामथ भोगदृष्टिः प्राल्लेषु सर्वत्र वटन्यलिष्टम् । कङ्कगोलूकपोतकाकक्रव्यादगोमायुखरोष्ट्रसर्पैः । छेदाकृतिर्दैवतभागगापि पुंसां भयं मृत्युसमं करोति । कलध्वजस्त्रिकवर्द्धमानश्रीवत्सकुम्भाम्बुजतोरणाद्यैः । छेदाकृतिर्नैर्ऋतभागगापि पुंसां विधत्ते नचिरेण लक्ष्मीम् । प्रभूतवस्त्रदाऽश्विनी भरण्यथापहारिणी । प्रदह्यतेऽग्निदैवते२ प्रजेश्वरे४ऽर्थसिद्धयः । स्वर्गे तु मूषकाद्भयं व्यस्तमेव शाङ्करे६ । पुनर्वसौ शुभागमस्तदग्रभेद धनैर्युतिः । भुजङ्गभेद विलुप्यते मघासु मृत्युमादिशेत् । भगाह्वये११ नृपाद्भयं धनागमाय चोत्तरा१२ । करेण१३ कर्मसिद्धयः शुभागमस्तु चित्रया । शुभं च भोज्यमाजिले१५ द्विदैवते१६ जनप्रियः । सुहृद्वाणिज्य मित्रभे१७ पुरन्दरे१८ऽप्यरक्षयः । जलप्रुतिश्च नैर्ऋते१९ रुजो जलाधिदैवते२० । मिष्टनक्षत्रभय विश्वदैवते२१ वैष्णवे२२ भवति नेत्ररोगिता । धान्यरक्षिणि वारुणे२३ विदु-